

Nr 15

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1957/58 till Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet samt Fiskeriintendenter m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I en till riksdagen den 28 december 1956 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, 1957: 22, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet, som angivits i propositionen,

dels godkänna de förslag i övrigt, som framlagts i propositionen.

Därefter har Kungl. Maj:t under återopande av förenämnda proposition i årets statsverksproposition (IX ht p. 142) hemställt, att riksdagen måtte *dels* för budgetåret 1957/58 till Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, *dels* fastställa ändrad avlöningsstat för fiskeriintendenter m. m., *dels* ock för budgetåret 1957/58 till Fiskeriintendenter m. m.: Avlöningar och Omkostnader anvisa förslagsanslag av 219 100 respektive 30 400 kronor.

I detta sammanhang har utskottet behandlat följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 237 av herr *Bergh, Ragnar*, likalydande med II: 271 av herr *Östlund*, i vilka motioner hemställts, att riksdagen vid behandlingen av förevarande proposition måtte, utöver de i propositionen föreslagna åtgärderna, besluta att för de båda norrlandsdistrikten inrätta ytterligare två fiskeriintendentbefattningar;

2) I: 238 av herrar *Grym* och *Hedström*, likalydande med II: 284 av herr *Jansson* i Kalix *m. fl.*, vari yrkats, att riksdagen vid behandlingen av förevarande proposition måtte besluta *dels* att vidtaga den ändring i fiskeriintendentsorganisationen att densamma förstärkes med två fiskeriintendenter i lönegrad Ce 32, två fiskmästare i Ce 17 och två kontorsbiträden i reglerad befordringsgång, *dels* vidtaga de förändringar i avlöningsstaten för fiskeriintendenter m. m., som de nya tjänsterna föranleder, *dels* anvisa härför erforderliga medel genom en uppräknig av för ändamålet i riksstaten avsedda anslag;

3) II: 276 av herr *Levin m. fl.*, vari hemställt, att riksdagen i anledning av förevarande proposition måtte besluta, att fiskeriintendentsorganisationen skall förstärkas i den omfattning, som angivits i den å s. 21 i propositionen intagna sammanställningen.

Beträffande de skäl, som motionärerna åberopat som stöd för sina yrkanden, torde utskottet få hänvisa till innehållet i motionerna.

I. Inledning

Fr. o. m. budgetåret 1950/51 har under rubriken Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet uppförts ett reservationsanslag med ett formellt belopp av 100 kronor. Kostnaderna för ifrågavarande undersökningar bestrides av ersättningar, som betalas av uppdragsgivarna och tages till uppörd å anslaget. För varje budgetår fastställer Kungl. Maj:t en stat för verksamheten. I övrigt torde beträffande anslagets användning få hänvisas till statsliggaren s. 877.

För statens lokala fiskeriadministration (sju fiskeriintendenter, en fiskeriingenjör mot arvode samt fem fiskmästare vid vissa fiskodlingsanstalter) har fr. o. m. budgetåret 1948/49 uppförts två förslagsanslag, nämligen Fiskeriintendenter m. m.: Avlöningar och Fiskeriintendenter m. m.: Omkostnader. Kostnaderna för ifrågavarande verksamhet bestrides dels av anslagsmedel, dels av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel, som tages till uppörd å anslagen. I övrigt torde beträffande anslagets användning få hänvisas till statsliggaren s. 878.

I skrivelse den 12 juni 1956 anförde *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* bl. a. att de undersökningar och utlåtanden, som enligt gällande bestämmelser ankommer på vederbörande fiskeriintendent, innebär en utomordentligt stor arbetsbelastning på fiskeriadministrationen, särskilt som ärendena oftast är av brådskande natur. Stora vattenkraftsutbyggnader är under utförande eller projektering framför allt i de norrländska älvarna. Då på grund av angivna förhållanden arbetsvolymen blivit sådan, att den icke kan bemästras med enbart de nuvarande personalresurserna, framlade fiskeristyrelsen i skrivelsen vissa förslag till förstärkning av arbetskraften inom statens lokala fiskeriadministration.

Med anledning av omförmälda framställning förordnade Kungl. Maj:t den 21 september 1956 *vattenrättssekreteraren Lennart Persson* att skyndsamt verkställa utredning rörande förstärkning av personalen inom statens lokala fiskeriadministration m. m. Enligt direktiven skulle Persson utreda, huruvida samtliga fiskefrågor, som sammanhänger med vattenmål, kunde koncentreras till fiskeristyrelsens sötvattenslaboratorium samt, därest så befundes lämpligt, till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till den förstärkning av personalen vid laboratoriet, som på grund därav kunde befinnas erforderlig. I samband därmed borde även undersökas frågan om bestridandet av kostnaderna för laboratoriets ifrågavarande verksamhet, därvid

utgångspunkten borde vara, att desamma skulle täckas av ersättningar, som erlades av sökandena i de särskilda vattenmålen.

Med skrivelse den 27 oktober 1956 har utredningsmannen avgivit *PM angående förstärkning av de fiskesakkunniga organen i vattenmål m. m.* De i promemorian framförda förslagen sammanfattas av utredningsmannen på i huvudsak följande sätt.

Utredningsmannen anser sig icke böra förorda, att all befattning med fiskefrågor i samband med vattenmål koncentreras till fiskeristyrelsens sötvattenslaboratorium. I stället föreslås, att såväl sötvattenslaboratoriet som fiskeriintendenterna bibehålles vid i huvudsak samma befattning som nu med vattenmålen. För att det skall bli möjligt för dessa sakkunnigorgan att arbeta rådande arbetsbalans och möta de ökade anspråk på utlåtanden i vattenmål, som kan väntas bl. a. som en följd av föreslagen utbyggnad av de tre nordliga vattendomstolorna, föreslås följande förstärkningar.

Sötvattenslaboratoriet bör fr. o. m. den 1 juli 1957 tillföras sju nya tjänster, nämligen tre fiskeriinspektörer i lönegrad Ce 29, en fiskmästare i lönegrad Ce 19, två laboratoriebiträden i lönegrad Cg 11 och ett laboratoriebiträde i reglerad befordringsgång. I stället indrages nuvarande befattning som biologisk assistent. För effektivisering av sötvattenslaboratoriets verksamhet i samband med vattenmål bör laboratoriets fiskesakkunniga personal organiseras på en forskningsavdelning och en avdelning för utredningar och upprättande av utlåtanden i de särskilda målen. Inom sistnämnda avdelning bör genomföras en uppdelning av personalen på regional grund. Av rekryteringsskäl förordas viss löneförbättring för fiskmästarpersonalen.

Helst under nu löpande budgetår och senast fr. o. m. den 1 juli 1957 bör fiskeriintendentsorganisationen förstärkas med i övre norra distriktet en fiskeriintendent i lönegrad Ce 32, en fiskmästare i lönegrad Ce 19 och ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång, i nedre norra distriktet likaledes en fiskeriintendent i lönegrad Ce 32, en fiskmästare i lönegrad Ce 19 och ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång, i mellersta distriktet ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång och i nedre södra distriktet likaledes ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång.

Kostnaderna för sötvattenslaboratoriets undersökningsverksamhet i samband med vattenmål föreslås skola i samma ordning som hittills bestridas med avgifter, som för varje budgetår påföres intressenterna i de stora mål, varmed laboratoriet har befattning. Beträffande kostnaderna för fiskeriintendenternas verksamhet i vattenmål föreslås, att statsverket av vederbörande företagare skall uppbära ersättning enligt särskild taxa för fiskeriintendents uppdrag i ansökningsmål angående vattenreglering och annat byggande i vatten, då uppdraget föranleder undersökning på platsen, även om i vissa andra fall.

Över utredningsmannens förslag har, efter remiss, *utlåtanden* avgivits av ett flertal myndigheter och sammanslutningar.

Vidare har *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* i skrivelse den 21 augusti 1956 framlagt sina anslagsäskanden till undersökningar inom sötvatten-

vattenslaboratoriet samt fiskeriintendenter m. m. Häröver har yttrande avgivits av statskontoret den 14 november 1956.

Utskottet kommer i det följande att lämna en kortfattad redogörelse för *utredningsmannens promemoria* och *yttrandena däröver* samt för *fiskeristyrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1957/58 m. m.* Beträffande en utförligare redogörelse härför torde utskottet få hänvisa till s. 5—46 i propositionen.

II. Utredningsmannens promemoria

Utredningsmannens promemoria innehåller till en början en redogörelse för vissa bestämmelser om fiskeutredningar i samband med vattenmål samt för de sakkunnigorgan, som har att verkställa sådana utredningar, ävensom för dessas nuvarande och väntade arbetsbelastning. Mot bakgrunden härav diskuteras därefter olika alternativ för förstärkning av dessa sakkunnigorgan och framlägges förslag till erforderliga förstärkningsåtgärder. I det sista avsnittet undersökes frågan om bestridandet av kostnaderna för de fiskesakkunnigas ifrågasvarande verksamhet.

Utredningsmannen går därefter i sin promemoria in på frågan om fiskeriintendenternas och sötvattenslaboratoriets arbetsbelastning och behandlar därvid först *fördelningen av uppdrag* på i huvudsak följande sätt.

Fördelningen av uppdrag mellan intendenterna, å ena, och sötvattenslaboratoriet, å andra sidan, kan sägas ske efter den huvudprincipen, att sötvattenslaboratoriet får hand om utredningar rörande det enskilda fiskeintresset i de stora sjöregleringsmålen och intendenterna utredningar i övriga mål om byggande i vatten. Denna uppdelning är tydlig i vart fall beträffande Norrbygdens, Mellanbygdens och Österbygdens vattendomstolar. Som exempel kan nämnas, att inom nedre norra distriktet sötvattenslaboratoriet är förordnat såsom sakkunnig i samtliga pågående sjöregleringsmål utom ett fåtal av något mindre omfattning, under det att intendenten engagerats i alla pågående kraftverksmål.

Förordnandena för sötvattenslaboratoriet avser emellertid icke enbart utredningar rörande det enskilda fiskeintresset. I åtskilliga fall har laboratoriet dessutom uppdrag enligt 11 kap. 36 § vattenlagen, således utredning rörande det allmänna fiskeintresset. Av sötvattenslaboratoriets samtliga förordnanden avser f. n. omkring en tredjedel utredningar av sistnämnda slag och omkring två tredjedelar utredningar rörande det enskilda fiskeintresset.

Fiskeriintendenternas uppdrag avser företrädesvis det allmänna fiskeintresset. Intendenterna i de båda nordligaste sötvattensdistrikten har — främst på grund av bristande tid — endast i ett fåtal fall kunnat dessutom åtaga sig uppdrag rörande enskilt fiske. Inom mellersta distriktet däremot anlitas fiskeriintendenten i allmänhet beträffande såväl det allmänna fiskeintresset som det enskilda. Undantagen utgöres här av några omfattande reglerings- och kraftverksmål, bl. a. regleringarna av Lossen i Härjedalen och Siljan samt Trängslets kraftverk i Österdalälven, i vilka fall sötvattenslaboratoriet erhållit förordnande enligt både 11 kap. 36 § och 11 kap. 45 § vattenlagen. Inom de två sydligaste sötvattensdistrikten anlitas så gott som undantagslöst vederbörande fiskeriintendent för alla utredningar.

Sammanfattningsvis framhåller utredningsmannen, att det av det anförda framgår, att det i många fall i Norrland förekommer, att i samma mål intendent har uppdrag enligt 11 kap. 36 § vattenlagen och sötvattenslaboratoriet uppdrag enligt 11 kap. 45 § vattenlagen. Det vill enligt utredningsmannen synas som om tendensen går mot en alltmer genomförd uppdelning efter dessa linjer, tydligen sammanhängande med en medveten strävan hos fiskeristyrelsen att låta fiskeriintendenterna taga hand om utredningar rörande det allmänna fiskeintresset och sötvattenslaboratoriet utredningar rörande det enskilda fiskeintresset. Sålunda härrör huvuddelen av sötvattenslaboratoriets förordnanden enligt 11 kap. 36 § vattenlagen från tiden före år 1950.

I fråga om sakkunnigorganens i fiskefrågor *nuvarande arbetsbelastning*, anför utredningsmannen i huvudsak följande.

Sötvattenslaboratoriet har f. n. omkring 125 förordnanden i vattenmål, varav huvuddelen belöper på Indalsälven, Ångermanälven och Faxälven. Alla dessa uppdrag avser, som förut nämnts, mycket omfattande och ingripande företag. De äldsta uppdragen, tre stycken, är givna år 1942 och avser den s. k. Kallsjögruppen i övre Indalsälven. Övriga uppdrag fördelar sig tämligen jämnt på de olika åren fr. o. m. år 1944. Ett eller flera — i något fall ända upp till 17 — delutlåtanden har hittills avgivits i nästan samtliga ärenden. Balansen är emellertid ytterst besvärande och belyses kanske bäst av det förhållandet, att icke något av de uppdrag laboratoriet hittills erhållit ännu lett till slutligt utlåtande, varigenom laboratoriet skilt ärendet från sig. Det är uppenbart, att sötvattenslaboratoriets personal redan under nuvarande förhållanden är otillräcklig för att kunna tillgodose vattendomstolarnas anspråk. Som en jämförelse kan nämnas, att medan vattendomstolarnas jurist- och ingenjörspersonal sedan den 1 juli 1950 nästan fördubblats, har antalet tjänstemän, utom kontors- och laboratoriebiträden, inom sötvattenslaboratoriets sjöregleringsavdelning under samma tid ökat med endast omkring 55 procent. Antalet anhängiga ärenden hos sjöregleringsavdelningen visar en ökning sedan den 1 juli 1950 av mer än 75 procent.

Beträffande *fiskeriintendenterna* kan till en början framhållas, att deras antal är oförändrat sedan slutet av 1930-talet. Den befattning, som de båda intendenterna i havsdistrikten har med vattenmål, är icke av sådan omfattning, att den i avgörande mån påverkar deras arbetsbörda. Ej heller för intendenten i övre södra distriktet föreligger — enligt uppgift från honom själv och de båda vattendomstolar, som han betjänar — någon större svårighet att bemästra nuvarande arbetsuppgifter. Intendenten i nedre södra distriktet däremot arbetar under betydligt mera pressande förhållanden och har ofta svårt att hinna åstadkomma utlåtanden i den takt, som vattendomstolarna anser önskvärd. Till stor del torde detta förhållande bero på hälsoskäl. Av intendentens hela arbetsbelastning beräknas omkring 60 procent belöpa på vattenmålen. På grund av mångfalden av småvattendrag inom distriktet har denne intendent ett stort antal ärenden av mindre beskaffenhet. Detta gör, att den administrativa sidan av verksamheten — diariieföring, uppsättande och expediering av utlåtanden o. d. — är av förhållandevis stor omfattning. Till hjälp härmed har intendenten endast ett under vissa tider anlitat skrivbiträde.

Även intendenten i mellersta distriktet har sin verksamhet splittrad på ett stort antal mindre ärenden. Härtill kommer emellertid ett flertal uppdrag i större vattenmål, företrädesvis inom Ljungan och Ljusnan. Vattenmålens andel i arbetsbalansen kan i detta fall uppskattas till omkring 50

procent. Ej heller denne intendent har något fast anställt biträde vare sig för administrativa eller fiskeribiologiska uppgifter. Till största delen måste han därför själv uppsätta, utskrivna och expediera skrivelser och yttranden. I stort sett synes dock f. n. de uppdrag intendenten har i vattenmål kunna fullgöras inom tid, som tillfredsställer vattendomstolarna. Dock förutsätter detta en mycket pressande arbetstakt och uppoffring av fritid.

De största svårigheterna att medhinna uppdrag i vattenmålen har intendenterna i de båda nordligaste distrikten. De beräknar att i genomsnitt omkring 70 procent av deras arbetsbalans hänför sig till vattenmål. I högre grad än i övriga distrikt omfattar deras verksamhet stora och ingripande vattenbyggnadsföretag. Den största balansen föreligger hos intendenten i övre norra distriktet, som också har hand om kust- och havsfisket i norra Bottenhavet. Ett betydande arbete bereder även gränsälven mellan Sverige och Finland. Trots att han enligt uppgift icke åtnjutit ordnad semester på ett tiotal år och trots regelbundet kvälls- och söndagsarbete har han icke kunnat undvika, att arbetsbalansen snabbt växer. Till hjälp har han sedan våren 1956 ett halvtidsanställt skrivbiträde och en tingsnotarie, som på sin fritid biträder med göromål av administrativ art. Dessutom har förordnats en särskild befattningshavare att handlägga inom distriktet förekommande ärenden enligt lagen om ersättning för mistad fiskerätt m. m. Intendenten i nedre norra distriktet har också en betydande balans trots regelbundet övertidsarbete. För att kunna avge utlåtanden i vissa stora mål har han under senare tid varit nödsakad att lägga övriga ärenden helt åt sidan. Han har endast ett halvtidsanställt skrivbiträde för administrativa göromål.

Utredningsmannen framhåller, att bedömandet av arbetsbelastningen för de fiskesakkunniga måste göras mot bakgrunden av den allt tydligare tendensen till skärpning av motsättningarna mellan parterna i vattenmål, ej minst beträffande fiskefrågor. Detta förhållande medför, att de sakkunnigas arbete försvåras och att större krav ställs på utredningarnas grundlighet och fullständighet. Sammanfattningsvis konstaterar utredningsmannen, att såväl sötvattenslaboratoriet som intendenterna i de två nordligaste distrikten redan under nuvarande förhållanden har en så stor arbetsbelastning, att de icke kan förhindra en alltmer besvärande eftersläpning av göromålen till avsevärd olägenhet för vattendomstolarna och för de intressen, som är beroende av att vattenmålens avgörande icke försenas. Även för intendenten i nedre södra distriktet föreligger påtagliga svårigheter att bemästra nuvarande arbetsbörd.

I fråga om den *framtida arbetsbelastningen* för de fiskesakkunniga anför utredningsmannen, att prognoser som i skilda sammanhang framlagts rörande omfattningen av den framtida utbyggnadsverksamheten i våra vattendrag klart ger vid handen att, om oförutsedda hinder icke inträffar, någon avmattning i denna verksamhet icke är att vänta under åtminstone de närmaste tio åren. Utredningsmannen hänvisar sålunda till vattenfallsverkets i 1956 års statsverksproposition redovisade investeringsplan (bilaga 22 till statsverkspropositionen s. 73) ävensom till Svenska vattenkraftförningens publikationer nr 1955: 12, som bl. a. innehåller en orientering över vattenfallsverkets mera långsiktiga utbyggnadsprogram (s. 34), samt nr 1955: 14, vari bl. a. lämnas en motsvarande översikt rörande den väntade

utbyggnadsverksamheten inom den privata och kommunala kraftindustrien (s. 242). Vidare framhåller utredningsmannen, att i en den 25 juni 1956 av lagmannen Nils Viklund såsom särskilt tillkallad sakkunnig avgiven promemoria med förslag till förstärkning av Norrbygdens, Mellanbygdens och Österbygdens vattendomstolar m. m. anförts bl. a. följande rörande den väntade utbyggnadsverksamheten under närmaste tioårsperiod (s. 41).

Den totala, med nuvarande tekniska förutsättningar utbyggbara vattenkraften beräknas kunna ge en sammanlagd årlig produktion av inemot 80 000 MkWh. Vid 1955 års slut uppgick produktionsförmågan hos landets vattenkraftanläggningar under ett normalår i fråga om vattentillgång till 25 000 MkWh. Oavsett hur man bedömer utvecklingen på lång sikt inom atomtekniken, står det redan nu fullt klart, att en väsentlig del av den ännu outbyggda vattenkraften kommer att utbyggas. Av uppgifter, som tillhandahållits av vattenkraftföreningen, kan utläsas, att vattenkraften under år 1961 avses bli utbyggd för en normalårsproduktion av sammanlagt inemot 39 000 MkWh. Av energitillskotten under åren 1956—1961 — tillhoppa omkring 13 700 MkWh — skulle omkring 52 procent komma från kraftverks- och sjöregleringsföretag belägna inom Norrbygdens vattendomstols domsområde, omkring 32 procent från företag inom Mellanbygdens vattendomstols område, omkring 9 procent från företag inom Österbygdens vattendomstols område och ungefär 7 procent från övriga delar av landet. Av de uppgifter, som erhållits från vattenkraftföreningen, framgår vidare, att normalårsproduktionen 1965 enligt de nu föreliggande preliminära planerna skulle komma att uppgå till sammanlagt drygt 47 000 MkWh ur vattenkraft. Av energitillskotten under åren 1956—1964 — sammanlagt omkring 22 400 MkWh — skulle, om planerna kommer att följas, grovt räknat 48 procent komma från anläggningar inom Norrbygdens vattendomstols område, 34 procent från anläggningar inom Mellanbygdens vattendomstols område, 13 procent från anläggningar inom Österbygdens vattendomstols område och 5 procent från företag inom landet i övrigt.

Viklunds förslag innebär att — för att de tre nordliga vattendomstolarna skall bli i stånd att fullgöra sina uppgifter utan att det uppstår dröjsmål till men för såväl landets kraftförsörjning som de enskilda sakägarna — dessa vattendomstolar fr. o. m. den 1 juli 1957 bör förstärkas med, förutom skrivpersonal, Norrbygdens vattendomstol två vattenrättsdomare, tre vattenrättsingenjörer och en biträdande vattenrättssekreterare, Mellanbygdens vattendomstol en vattenrättsdomare, två vattenrättsingenjörer och en biträdande vattenrättssekreterare samt Österbygdens vattendomstol en vattenrättsdomare, två vattenrättsingenjörer och en biträdande vattenrättssekreterare. För att disponeras av vattenöverdomstolen i händelse av tillfällig anhopning av göromål föreslås vidare, att för Norrbygdens och Mellanbygdens vattendomstolar gemensamt beräknas medel för avlöning av en vattenrättsdomare. Under remissbehandlingen av detta förslag bar av vattenöverdomstolen påyrkats vissa ännu längre gående förstärkningsåtgärder.

Det är enligt utredningsmannens mening ofrånkomligt, att den föreslagna utbyggnaden av de tre nordliga vattendomstolarna kommer att få en betydande återverkan på de fiskesakkunniga organens arbetsförhållanden. Förstärkningsförslagets konsekvenser för dessa och andra sakkunnigorgan

har påpekats i Viklunds utredning, i vilken härom uttalas bl. a. följande (s. 56).

Utredningen vill i detta sammanhang även framhålla, att en förstärkning av arbetskrafterna vid vattendomstolarna kommer att medföra en ökad belastning på de institutioner, som har att såsom särskilda sakkunniga biträda domstolarna. Utredningen syftar härvid i främsta rummet på fiskeristyrelsens sötvattenslaboratorium och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut. Dessa institutioners arbetsbörda i vad avser vattenmålen är redan nu mycket pressande, och utredningen har den uppfattningen, att den knappast torde gå att öka inom ramen för nuvarande personalresurser. Det ingår emellertid icke i utredningens uppdrag att avge något förslag på denna punkt.

Utbyggnaden av vattendomstolarna kan enligt utredningsmannen i första hand beräknas medföra, att tillståndsansökningar kan behandlas snabbare än förut. Härigenom ökas pressen på de fiskesakkunniga att snabbt få fram utlåtanden rörande det allmänna fiskeintresset i målen. Man måste vidare räkna med att även skadefrågorna, ej minst äldre sådana, som nu i större eller mindre grad blivit liggande på grund av personalbrist, kommer att bli föremål för effektivare behandling av domstolarna. Även detta kommer att innebära ökade krav på de fiskesakkunniga. Det synes enligt utredningsmannen icke finnas något fog för antagande, att andra vattenmål, vari fordras fiskesakkunskap, eller de allmänna uppgifter, som fiskeriintendenterna har att ombesörja, kommer att minska i omfattning, så att genom lättnader i den delen den ökade belastningen av reglerings- och kraftverksmålen i nämnvärd grad motverkas.

Samma skäl, som motiverar en utbyggnad av de tre nordliga vattendomstolarna, talar enligt utredningsmannen för en förstärkning av de fiskesakkunniga organ, som har att taga befattning med vattenmål inom dessa domstolars områden. Om icke effektiva åtgärder vidtages för en sådan förstärkning, är det uppenbart, att domstolarnas utökning icke kan med full effekt utnyttjas. Även om någon förstärkning av de två sydliga vattendomstolarna icke är föreslagen f. n., saknas, anför utredningsmannen, anledning antaga, att efterfrågan på de fiskesakkunnigas medverkan i mål inom dessa domstolars områden kommer att minska under överskådlig tid. Vissa stora mål, vilkas handläggning pågår eller vilka anhängiggjorts så nyligen, att de ännu icke hunnit upptagas till behandling, innehåller mycket betydelsefulla och svårlösta fiskefrågor. Som exempel härpå anföres de vid Söderbygdens vattendomstol anhängiga målen angående Mörrumsån, Emån och Ringsjön. Dessa mål kommer att under avsevärd tid kräva en betydande arbetsinsats av fiskesakkunniga. Av planerade men ännu ej ansökta vattenutbyggnadsföretag inom dessa delar av landet nämnes vidare tre kraftverk i Klarälven och två å tre kraftverk i Helgeån. Dessutom är att förutse en betydande ökning av företagen, som avser att tillgodose städernas och andra samhällens vattenförsörjning.

I sin promemoria kommer utredningsmannen därefter in på frågan om olika alternativ till förstärkning av sakkunnigorganen.

nen i fiskefrågor och anför, att utredningsuppdraget i första hand avser att undersöka, huruvida samtliga fiskefrågor, som sammanhänger med vattenmål, kan koncentreras till sötvattenlaboratoriet och vilken förstärkning av laboratoriet som därvid erfordras. Utredningsmannen påpekar emellertid, att även andra lösningar kan tänkas. Ett alternativ är sålunda att bygga ut intendentsorganisationen och låta denna ombesörja alla fiskeutredningar i vattenmålen. Sötvattenslaboratoriet skulle då komma att kvarstå enbart som en forsknings- och försöksanstalt, vilket skulle innebära en återgång till dess ursprungliga funktion. Om avgörande fördelar icke står att vinna med något av dessa alternativ, återstår som en tredje lösning att bibehålla såväl intendentsorganisationen som sötvattenslaboratoriet vid i huvudsak samma uppgifter som nu och förstärka båda organen i erforderlig utsträckning.

Rörande de huvudsakliga skälen för och emot de olika alternativen anför utredningsmannen bl. a. följande.

För en centralisering till sötvattenslaboratoriet av all befattning med vattenmål har framför allt anförts det skälet, att därigenom skulle vinnas större enhetlighet i bedömningen av fiskefrågor. Från ett par vattendomstolar har sålunda påpekats, att man i vissa hänseenden kunnat konstatera olika praxis hos de fiskeriintendenten, som verkar inom dessa domstolars områden. Utredningen har emellertid icke givit belägg för att i allmänhet några väsentliga olägenheter härutinnan föreligger. Vidare har framhållits, att rekryteringen av personal går lättare, om befattningshavarna stationeras i Stockholm. Enligt vad utredningen givit vid handen, är det tveksamt, om detta skäl är hållbart, åtminstone när det gäller de tjänstemän, som sysslar med undersökningsarbete på fältet. Inom sötvattenslaboratoriet har man sålunda vissa personalsvårigheter på grund av hastig avgång av fiskmästare. En av anledningarna till denna avgång är, att personalen under den tid fältarbetena utföres måste vistas borta från hem och familj under månader i sträck. Ofta föredrar man därför en tjänst i landsorten med kortare resor och större möjligheter att vistas i hemmet. Som ett argument av statsfinansiell art för centraliseringsalternativet har anförts, att en utbyggnad av sjöregleringsavdelningen, som ju finansieras av regleringsintressenter, kan ske utan ökad kostnad för det allmänna. Emellertid föreligger, som i det följande närmar utvecklas, möjligheter att avlasta det allmänna kostnaderna för en förstärkning, även om denna knytes till intendentsorganisationen.

De väsentliga skäl, som anförts *mot en centralisering till sötvattenslaboratoriet* kan sammanfattas på följande sätt. En central myndighet kan icke förvärva samma grundliga lokalkännedom, som fiskeriintendenterna besitter. För vattendomstolarna utanför Stockholm är det svårare att uppehålla önskvärd kontakt med sötvattenslaboratoriet än med de närmare domstolarnas kansliorter bosatta intendenterna. Dessa kan lättare anpassa sina ofta återkommande tjänsteresor så, att de utan misshushållning med tid och eftersättande av andra göromål kan besöka vattendomstolarnas kanslier, närvara vid domstolssammanträden och syna m. m. Sötvattenslaboratoriets arbete bedrivs efter mera djupgående vetenskapliga och omständliga metoder än fiskeriintendenterna tillämpar. Detta medför, att vattendomstolarna ofta har svårigheter att få utlåtanden från sötvattenslaboratoriet i önskad takt. Olägenheterna härav visar sig särskilt, då det gäller de för tillfällighetsprovningen i målen nödvändiga undersökningarna angående det allmänna fiskeintresset. Vidare kan man icke bortse från den psykologiska faktorn,

att ortsbefolkningen vanligen med större förtroende anammar ett lokalt organ än en central myndighet.

Enligt utredningsmannens mening är några av dessa skäl måhända mindre bärande, särskilt om man ser på längre sikt. Vad gäller frågan om lokalkännedom och god kontakt med ortsbefolkningen erinras sålunda om att en regional indelning redan tillämpas inom sötvattenslaboratoriet för den personal, som utför fältarbetena. Ända från maj fram till oktober—november är fiskmästarna sysselsatta inom sina lokala verksamhetsområden. Det är klart, att härigenom goda förutsättningar föreligger att tillföra laboratoriet erforderlig ortskännedom. Dessa förutsättningar kan ytterligare förbättras genom att även för den mera kvalificerade personalen genomföres en konsekvent regional indelning. Problemet för sötvattenslaboratoriet är emellertid att behålla personalen så länge, att önskvärd lokalkännedom kan uppnås. För att motverka avgången till tjänster med bättre villkor torde därför enligt utredningsmannen en förbättring av fiskmästarnas löneställning erfordras.

En ytterligare möjlighet att tillföra sötvattenslaboratoriet ökad lokalkännedom skulle, anför utredningsmannen, vara att dela upp laboratoriet på en central organisation i Stockholm och lämpligt antal lokala organisationer ute i landet. En sådan uppdelning torde emellertid icke vara till gagn för laboratoriets arbete, som i väsentlig mån bygger på intim samverkan mellan forskning och praktiskt fältarbete. Man skulle dessutom på det lokala planet, där fiskeriintendenterna fortfarande skulle ha kvar sina allmänna uppgifter, få en dubbelorganisation, som icke ter sig rationell.

Utredningsmannen ifrågasätter vidare om icke också det anförda argumentet rörande sötvattenslaboratoriets mera omständliga arbetsmetoder på längre sikt kommer att förlora betydelse. Man torde nämligen enligt utredningsmannen med fog kunna antaga, att laboratoriet så småningom skall komma fram till vissa allmänna erfarenheter, som möjliggör en förenklad och mera schablonmässig men dock tillräckligt säker bedömning av de individuella fallen. Dessutom torde viss rationalisering till fromma för en snabbare handläggning kunna uppnås genom organisatoriska åtgärder, t. ex. genom att dela upp personalen på en forskningsavdelning och en avdelning, som uteslutande verkställer undersökningar och avger utlåtanden i målen, eller genom att till laboratoriet knyta särskilda sakkunniga för fiskerättsliga och fastighetsrättsliga utredningar.

Även om alltså de skäl, som anförts mot en koncentration till sötvattenslaboratoriet, icke är alldeles invändningsfria, synes enligt utredningsmannens mening likväl sådana fördelar icke vara förknippade med denna lösning, att densamma bör förordas. Utredningsmannen erinrar också om att statsmakterna i samband med inrättandet av fiskeristyrelsen hade att taga ställning till frågan om en centralisering av fiskeutredningarna i vattenmål men att denna tanke då avvisades. 1946 års utredning angående central fiskeristyrelse föreslog nämligen, att yttranden i vattenmål skulle centraliseras till fiskeristyrelsen. Detta förslag avstyrktes emellertid av flertalet remiss-

instanser, som upptog frågan till behandling. Under erinran härom anförde departementschefen i propositionen 1948: 49 (s. 24), att det syntes lämpligast, att dessa frågor även i fortsättningen handhades av fiskeriintendenterna. Härför talade enligt departementschefens mening framför allt den större lokalkännedom, som dessa tjänstemän besitter, och möjligheten för dem att lättare kunna verkställa besiktning på platsen. Riksdagen gjorde icke någon ändring i departementschefens förslag i denna del.

Det alternativ, som innebär, att man går den motsatta vägen och överför all befattning med vattenmålen på fiskeriintendenterna, har icke några egentliga förespråkare bland de myndigheter, som utredningsmannen kontaktat. Det är också klart, att så starka kostnads- och andra praktiska skäl talar mot en sådan lösning, att den icke bör komma i fråga. Utredningsmannen framhåller, att vid detta alternativ jämte en avsevärd utbyggnad av fiskeriintendentsorganisationen torde erfordras, att under en betydande övergångstid sötvattenslaboratoriet bibehålles med huvudsakligen oförändrad omfattning för avarbetning av pågående uppdrag, vilka icke kan överföras på de lokala organen.

Övervägande skäl talar således enligt utredningsmannen för att såväl intendentsorganisationen som sötvattenslaboratoriet bör bibehållas vid i huvudsak samma befattning som nu med vattenmålen och förstärkas i den grad, som erfordras för att möta ökade anspråk från vattendomstolarnas sida. Denna lösning torde också överensstämma med vattendomstolarnas önskemål.

Vid bedömningen av den erforderliga förstärkningen av de fiskesakkunniga organen har utredningsmannen såsom utgångspunkt antagit, att fördelningen av uppdrag mellan sötvattenslaboratoriet och fiskeriintendenterna i fortsättningen skall ske i huvudsak efter samma grunder som nu, och anför härom följande.

I princip bör således intendenterna omhänderha utredningar rörande det allmänna fiskeintresset och sötvattenslaboratoriets utredningar i avseende på det enskilda fiskeintresset, främst i de stora regleringsmålen. Där särskilda skäl så motiverar, bör emellertid åt sötvattenslaboratoriet anförtros att även yttra sig i fråga om det allmänna fiskeintresset. Ett sådant skäl kan föreligga, om laboratoriet enligt tidigare förordnanden är verksamt inom ett visst vattenområde och ansökan göres om ett nytt eller utvidgat företag inom samma område. Å andra sidan bör vid intendentsorganisationens utbyggnad beaktas behovet av att så långt möjligt och lämpligt anförtro intendenterna jämväl uppdrag rörande enskilda fiskeskador. Fiskeristyrelsens principer för uppdragens fördelning bör således icke göras så stela, att det i varje särskilt fall lämpligaste valet av sakkunnig försvåras.

Vad därefter beträffar frågan om erforderliga *förstärkningsåtgärder inom sötvattenslaboratoriet* upplyser utredningsmannen, att laboratoriets föreståndare skisserat ett organisationsförslag, som av föreståndaren betecknats som ett minimikrav, för att laboratoriet skall kunna möta ökade anspråk på utlåanden i vattenmål. Förslaget innefattar en omorganisation och utök-

ning av laboratoriets personal. Det innebär, att under en gemensam förståndare upprättas tre avdelningar, nämligen en forskningsavdelning, ett sekretariat och en utredningsavdelning för vattenmål med följande personaluppsättning.

A. Forskningsavdelning

1 laborator	Ca 31
2 laboratorer	Ce 31
1 förste fiskmästare	Ca 19
3 laboratoriebiträden	Ce 11
2 »	Cg 11
2 »	i reglerad befordringsgång

B. Sekretariat

1 förste byråsekreterare	Ce 29
1 amanuens	i reglerad befordringsgång
2 kanslibiträden	Ce 11
1 kontorsbiträde	i reglerad befordringsgång
1 expeditionsvakt	Ca 11
1 bitr. vaktmästare	Cg 10

C. Utredningsavdelning

1 laborator	Ce 32
4 fiskeriinspektörer	Ce 29
1 förste fiskmästare	Ce 21
8 fiskmästare	Ce 19

I förhållande till nuvarande antal tjänster inom laboratoriet innebär detta förslag, att två befattningar drages in, nämligen en biologisk assistent i reglerad befordringsgång och en kansliskrivare, medan åtta nya befattningar tillskapas, nämligen tre såsom fiskeriinspektör, en såsom amanuens, en såsom fiskmästare, två såsom laboratoriebiträde i Cg 11 och en såsom laboratoriebiträde i reglerad befordringsgång. Vidare förutsättes två laboratoriebiträden i Cg 11 skola överföras å extra ordinarie stat.

Uppslaget att inrätta en forskningsavdelning och en avdelning, som uteslutande sysslar med undersökningar och utarbetande av yttranden i vattenmål, synes utredningsmannen väl värt att taga fasta på som en utväg att effektivisera laboratoriets arbete i vattenmålen. Den för dessa avdelningar föreslagna personaluppsättningen torde, såvitt utredningsmannen nu kan bedöma, vara väl avvägd. Särskilt framhåller han den möjlighet, som förslaget ger att åstadkomma en rationell uppdelning på regional basis av personalen inom utredningsavdelningen.

Den föreslagna lönesättningen för den fiskesakkunniga personalen innebär endast den avvikelser från nu gällande förhållanden, att den för utredningar i vattenmål avdelade förste fiskmästaren flyttas upp från lönegrad Ce 19 till Ce 21 och att samtliga tjänster som fiskmästare flyttas upp från

lönegrad Ce och Cg 17 till Ce 19. Med hänsyn till vad förut anförts om avgången utav fiskmästarpersonal är det enligt utredningsmannens mening angeläget, att denna löneförbättring kommer till stånd.

Beträffande den administrativa personalen innebär förslaget, att en nyligen beslutad kansliskrivartjänst, vilken ännu är vakant, skall dragas in och att en tjänst som amanuens i reglerad befordringsgång skall inrättas. Utökningen av övrig personal talar i och för sig för en förstärkning även av den administrativa personalen. Å andra sidan måste beaktas, att upprättandet av en särskild på vattenmålen inriktad avdelning torde medföra viss avlastning av byråsekreteraren, vilken hittills i stor utsträckning varit behjälplig med att sätta upp yttranden och ersättningsförslag i målen. I samma riktning verkar ett av Mellanbygdens vattendomstol nyligen taget initiativ att som biträde åt sötvattenslaboratoriet vid upprättande av förslag till ersättningar förordna en lantmätare. Utredningsmannen är därför icke beredd att f. n. biträda förslaget i denna del. Frågan om förbättrad löneställning för byråsekreteraren har utredningsmannen funnit ligga utanför ramen för hans uppdrag.

Beträffande de nuvarande kostnaderna för sötvattenslaboratoriet anför utredningsmannen i huvudsak följande.

Den för laboratoriets undersökningsverksamhet i samband med vattenmål fastställda staten uppgår för budgetåret 1956/57 till sammanlagt 723 000 kronor, varav 375 000 kronor avser avlöningar och pensioneringskostnader samt 348 000 kronor omkostnader. För sötvattenslaboratoriets verksamhet i övrigt uppgår staten för samma budgetår till sammanlagt 144 100 kronor, varav 115 200 kronor för avlöningar och 28 900 kronor för omkostnader.

De av utredningsmannen föreslagna förstärkningarna och löneförbättringarna beräknas medföra följande ökning av kostnaderna per år i avrundade belopp.

a) Löner för nya tjänster		
3 fiskeriinspektörer Ce 29: 29	67 800	
1 fiskmästare Ce 19: 19	13 300	
2 laboratoriebiträden Cg 11: 11	19 800	
1 laboratoriebiträde i reglerad befordringsgång (upptaget enligt Ce 8: 8)	8 700	109 600
b) Löneökning för nuvarande tjänster		
1 förste fiskmästare från Ce 19 till Ce 21	1 400	
7 fiskmästare från Cg och Ce 17 till Ce 19	7 500	8 900
c) Indragning av 1 biologisk assistent i reglerad befordringsgång (upptagen enligt Ce 25: 25)		18 500
	Nettoökning av lönerna	100 000
d) Resekostnader, 25 procent å löneökningen		25 000
e) Allmänna driftsomkostnader, 25 procent å löneökningen		25 000
f) Pensionskostnader, 25 procent å löneökningen		25 000
	Summa kostnadsökning	175 000

Den totala kostnadsökningen utgör omkring 24 procent av den nuvarande staten för sötvattenslaboratoriets sjöregleringsavdelning och omkring 20 procent av laboratoriets hela stat.

Utredningsmannen upplyser vidare, att de nyanskaffningar av möbler och kontorsutrustning m. m., som förstärkningen föranleder, av sötvattenslaboratoriet har beräknats icke komma att uppgå till högre belopp än att detta kan rymmas under omkostnadsanslaget. Däremot kan utökningen eventuellt medföra en engångskostnad för iordningställande av nya arbetsrum.

I fråga om *intendentsorganisationens förstärkning* erinrar utredningsmannen om fiskeristyrelsens tidigare omnämnda framställning till Kungl. Maj:t den 12 juni 1956, i vilken styrelsen hemställde bl. a., att Kungl. Maj:t för budgetåret 1956/57 måtte dels bemyndiga styrelsen att i erforderlig omfattning meddela fiskeriintendenterna i övre norra och nedre norra distrikten partiell tjänstebefrielse från de grupper av ärenden, styrelsen bestämmer, samt att i anslutning härtill meddela lämpliga personer förordnande att med vikariatslön bestrida dessa göromål, dels ock medgiva att vid statens lokala fiskeriadministration skall få anställas två fiskmästare i lönegrad Cg 17 och två kontorsbiträden i Cg 8. Även sistnämnda personal skulle användas för förstärkning av de båda nordligaste distrikten. Utredningsmannen uppger, att fiskeristyrelsen enligt uppgift förutsatt, att medel till den begärda förstärkningen skulle anslås även för senare budgetår, så länge behov därav föreligger.

Enligt utredningsmannens mening är den av fiskeristyrelsen sålunda föreslagna förstärkningen av de båda norrlandsdistrikten nödvändig, för att den rådande balansen skall kunna avarbetas och väntade nya anspråk på utredningar i vattenmål skall kunna tillgodoses. Vad tidigare anförts om den framtida utbyggnadsverksamheten i Norrland ger fullt fog för antagandet, att behovet av förstärkningar i denna omfattning kommer att föreligga under överskådlig tid. Även sedan tillströmningen av nya mål mattats kommer, anför utredningsmannen, med all säkerhet efterfrågan på fiskesakkunnigas medverkan i vattenmålen att under lång tid vara oförminskad. Från de norrländska vattendomstolarna har sålunda uttalats, att man avser att så långt möjligt utnyttja intendenterna även för utlåtanden rörande det enskilda fiskeintresset. Med hänsyn härtill talar övervägande skäl för att de nya intendents- och fiskmästarbefattningarna varaktigt knytes till de båda norrlandsdistrikten och uppföres på extra ordinarie stat. Utredningsmannen anser att, vilken anställningsform som än väljes, fiskmästarna av rekryteringskäl bör placeras i lönegrad 19, motsvarande löneställningen för hushållningssällskapens fiskeriassistenter. Han upplyser, att fiskeristyrelsen på förfrågan uppgivit, att personal med erforderlig kompetens för besättande av två nya intendentsbefattningar finnes att tillgå inom fiskeriadministrationen.

Utredningsmannen anför vidare, att det starkt kan ifrågasättas, om icke

även intendenterna i mellersta och nedre södra distriktet behöver varaktig förstärkning med kvalificerad personal. Med hänsyn till att — om sötvattenslaboratoriet bygges ut i föreslagen omfattning — möjlighet torde finnas att i ökad utsträckning anlita laboratoriet för uppdrag även inom dessa intendenters verksamhetsområden, är utredningsmannen emellertid icke f. n. beredd att föreslå sådan förstärkning. Utredningsmannen förutsätter dock, att fiskeristyrelsen kommer att beredas möjlighet att vidtaga åtgärder för tillfällig förstärkning inom dessa distrikt, om så visar sig erforderligt. Enligt utredningsmannens mening föreligger otvivelaktigt ett aktuellt behov av förstärkningar med kontorspersonal i de två nu behandlade distriktet. Det måste sålunda, anför han, betecknas som en klar misshushållning med kvalificerad arbetskraft, att intendenterna själva skall ombesörja huvuddelen av allt skrivarbete och administrativt rutinarbete. I vartdera av dessa två distrikt bör därför anställas ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång. Det torde enligt utredningsmannen icke råda någon tvekan om att tillräckliga arbetsuppgifter varaktigt kommer att finnas för dessa biträden. Som ett mått på expeditionsarbetets omfattning anföres sålunda, att antalet inkommande och utgående handlingar, varmed intendenten i mellersta distriktet har att taga befattning, uppgår till åtminstone ett

Behandlingen av frågan om finansieringen av den föreslagna utökningen av fiskeriadministrationen inleder utredningsmannen med en redogörelse för nu gällande bestämmelser och anför därvid bl. a., att den av sötvattenslaboratoriet bedrivna undersökningsverksamheten i vattenmål helt finansieras av regleringsintressenter utan förmedling av vattendomstolarna. Rörande den rättsliga grunden härför lämnar utredningsmannen i promemorian en redogörelse för vad som förekommit i ämnet.

Genom vad i ämnet förekommit får enligt utredningsmannen anses klarlagt, att den rättsliga grunden för regleringsintressenternas skyldighet att bekosta den inom sötvattenslaboratoriet bedrivna undersökningsverksamheten i vattenmål utgöres av stadgandet i 11 kap. 97 § vattenlagen, att sökande i ansökningsmål är pliktig förskjuta ersättning för undersökning enligt 45 § 1 mom. i samma kapitel. Med detta betraktelsesätt saknas fog för den invändning, som ibland framställs mot den nuvarande finansieringsmetoden, nämligen att den innebär, att sötvattenslaboratoriets sjöregleringsavdelning »lever på regleringsintressenternas nåd». Metoden får i stället ses som en förenkling av det förfarande, som 11 kap. 97 § vattenlagen närmast synes anvisa, nämligen att kräva ersättning i varje särskilt mål. Om tvist uppkommer rörande regleringsintressenternas betalningsskyldighet, måste förutsättas, att frågan kan underställas vattendomstolens prövning.

Vidare framhåller utredningsmannen, att i princip hinder icke kan anses föreligga mot en sådan tillämpning av 11 kap. 97 § vattenlagen, att det allmänna erhåller gottgörelse även för fiskeriintendentsorganisationens ianspråktagande för utredningar i vattenmål.

Anses det önskvärt, att de fiskesakkunniga organens verksamhet i vattenmål i princip skall bekostas av sökandena, är det enligt utredningsmannens

mening av många skäl lämpligare att bygga på de möjligheter, gällande lag sålunda får anses erbjuda, än att — vilket ifrågasatts som en annan lösning av finansieringsproblemet — införa någon form av avgift i likhet med den i 11 kap. 95 § vattenlagen stadgade s. k. vattendomstolsavgiften. Bl. a. har avgiftssystemet den olägenheten, att det drabbar mycket ojämnt. Det torde nämligen vara ogörligt att konstruera en avgift, som varierar rättvist efter den arbetsinsats av fiskesakkunniga, som olika vattenbyggnadsföretag föranleder.

Om statsverket alltså enligt gällande lag torde vara berättigat att kräva ersättning för sötvattenslaboratoriets och fiskeriintendenternas uppdrag i vattenmålen, i de fall dessa uppdrag föranleder undersökning på platsen, återstår att överväga dels i vilken omfattning denna rätt bör göras gällande, dels i vilken ordning ersättningen bör uttagas.

Vad beträffar *sötvattenslaboratoriet* synes det utredningsmannen lämpligast, att hela kostnaden för den föreslagna förstärkningen, vilken uteslutande föranledes av ökade anspråk på utredningar i de stora vattenbyggnadsmålen, drabbar sökandena i dessa mål. Någon anledning att frångå nuvarande smidiga metod för uppbörden av sökandeparternas avgifter synes icke föreligga. En omläggning till att i stället utkräva ersättning i varje särskilt mål skulle i vissa hänseenden stöta på praktiska olägenheter. Sålunda synes det vanskligt att åstadkomma en riktig avvägning, i vilken mån det inom laboratoriet bedrivna forskningsarbetet kommer skilda mål tillgodo.

I fråga om *fiskeriintendenterna*, som ju utför undersökningar även i andra vattenmål än ansökningsmålen, finner utredningsmannen det lämpligt att begränsa parternas avgiftsskyldighet till mål av sistnämnda art. Endast till en mindre del hänför sig nämligen intendenternas uppdrag till stämnings-, besvärs- eller underställningsmål. Ofta har parterna i dessa mål icke heller så stora ekonomiska resurser.

Ersättning bör enligt utredningsmannens mening uttagas även för undersökningar, som utföres av fiskeriintendenterna enligt 5 § kungörelsen den 24 april 1953 angående förberedelse av vissa företag enligt vattenlagen och 14 kap. 5 § 2 mom. vattenlagen. Dessa undersökningar skall, enligt uttrycklig föreskrift i nämnda lagrum, bekostas av företagaren. Likaså bör statsverket tillgodoräkna sig ersättning i de fall intendent enligt vattendomstols förordnande tages i anspråk för kontrolluppdrag på företagarens bekostnad.

Utredningsmannen framhåller, att det knappast är genomförbart att för fiskeriintendenternas del begagna samma schablonmässiga uppbördssystem, som tillämpas beträffande sötvattenslaboratoriet. Under det att sötvattenslaboratoriets verksamhet i vattenmål väsentligen hänför sig till omfattande sjöregleringsföretag med en begränsad grupp ständigt återkommande stora sökandeparter, är kretsen av intendenternas »uppdragsgivare» betydligt mer växlande och oenhetlig. På grund härav bör ersättningarna för intendenternas undersökningar i stället uttagas i de särskilda målen. För att man därvid skall få fram en enhetlig beräkningsgrund bör fastställas en officiell taxa, efter vilken kostnaderna för varje särskilt uppdrag debiteras.

Metoden att uttaga ersättning för uppdrag efter en fastställd taxa är icke ovanlig inom statsförvaltningen. Som exempel på myndigheter, vilka tillämpar ett sådant system, nämner utredningsmannen statens geotekniska institut, statens provningsanstalt, statens väginstitut, lantbruksingenjörerna och Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI). I synnerhet den för SMHI gällande taxan, som efter förslag av SMHI är fastställd av Kungl. Maj:t den 25 september 1952 (SFS 1952: 639), har utredningsmannen funnit enkel och lämpad som förebild för ett motsvarande avgiftssystem för fiskeriintendentsorganisationen.

En liknande taxa bör enligt utredningsmannens mening lämpligen kunna fastställas för arbete, som utföres av fiskeriintendent och till intendentsorganisationen fast knuten fiskmästare. I taxan bör alltså ingå lönekostnader ävensom — i form av visst procentuellt tillägg till lönekostnaden — pensioneringskostnader samt administrations- och expenskostnader. Den förenklingen finner utredningsmannen dock böra genomföras, att kostnaderna för kontorsbiträden skall inräknas i administrationskostnaderna. Utredningsmannen har upprättat ett förslag till sådan taxa med ersättningsbeloppen approximativt beräknade i överensstämmelse med det beräkningssätt, som tillämpas av SMHI, dock med tillägg av kostnaderna för kontorsbiträden. Taxan har för enkelhetens skull gjorts enhetlig för hela fiskeriintendentsorganisationen, oaktat fast anställd kontorspersonal icke föreslagits i samtliga distrikt.

Utredningsmannen finner det lämpligast, att fiskeristyrelsen omhänderhar uppbörderna av ersättningarna. Förfarandet kan då enklast ordnas i huvudsak så, att fiskeriintendenterna, efter uppdragets avslutande eller under utredningens fortgång, inger räkning till styrelsen, angivande rese- och traktamentskostnader, den arbetstid som åtgått, beloppet av särskilda utlägg o. s. v., varefter fiskeristyrelsen utkräver och uppbär ersättningen. Av uppbyret belopp utbetalas rese- och traktamentsersättning samt gottgörelse för särskilda utlägg till vederbörande tjänsteman. I stället för att — på sätt 11 kap. 97 § vattenlagen närmast torde avse — hos vattendomstolen utkräva på de särskilda målen belöpande ersättningar bör fiskeristyrelsen kunna vända sig direkt till sökanden. Endast för det fall att tvist uppstår, bör ersättningsfrågan underställas vattendomstolen.

Överslagsmässigt räknar utredningsmannen med att kostnaderna för de föreslagna förstärkningarna i de båda norrlandsdistrikten kommer att i sin helhet täckas av sökandenas avgifter. Dessutom kan en avsevärd del av kostnaderna för fiskeriintendentsorganisationen i övrigt — inberäknat föreslagna biträdesförstärkningar — beräknas komma att motsvaras av sådana avgifter. Det är därför enligt utredningsmannens mening sannolikt, att det allmännas kostnader för fiskeriintendentsorganisationen, även om denna utbygges i enlighet med vad utredningsmannen förordat, kommer att med den föreslagna finansieringsmetoden bli icke obetydligt lägre än f. n.

III. Remissutlåtandena över utredningsmannens promemoria

Flertalet remissmyndigheter ansluter sig utan väsentligare erinringar till förslaget. Statskontoret förordar emellertid inrättande av biträdande fiskerintendenter å extra stat i lönegrad 29 i stället för intendenten å extra ordinarie stat i lönegrad 32 samt avstyrker lönegradsuppflyttning för fiskmästare. Vidare föreslår ämbetsverket bl. a. — i likhet med riksräkenskapsverket — att inkomsterna genom den föreslagna taxan för intendantspersonal skall tagas till uppbörd å avlönings- och omkostnadsanslagen för fiskerierintendenter. Fiskeristyrelsen anmäler bl. a. beträffande den föreslagna lönegradsplaceringen av tjänsterna såsom fiskeriinspektör vissa betänkligheter med hänsyn till konsekvenserna för rekryteringen inom andra avdelningar av styrelsen samt hemställer i anledning av förslaget om viss ökning av styrelsens kamerala personal. Fiskerierintendenten i övre norra distriktet rekommenderar inrättandet av en lokalavdelning av sötvattenslaboratoriets utredningsavdelning för övre Norrland samt ifrågasätter, om icke de nya fiskerierintendenterna borde placeras vid sötvattenslaboratoriet. Fiskerierintendenten i övre södra distriktet avstyrker tanken på en koncentration av ifrågasvarande uppgifter till sötvattenslaboratoriet, ifrågasätter behovet av en förstärkning av detta laboratorium samt förordar, att förstärkningen av intendantsorganisationen skall göras provisorisk. Fiskerierintendenterna i nedre södra distriktet och Västerhavets distrikt berör i sina yttranden i huvudsak endast de egna distrikten. Vattenöverdomstolen godtäger i nuvarande läge den föreslagna förstärkningen men anser, att en ingående undersökning bör göras framdeles. Länsstyrelsen i Jämtlands län har till sitt yttrande fogat ett från hushållningssällskapet i länet infordrat utlåtande. Av innehållet i de avgivna yttrandena torde få återgivas följande.

IV. Fiskeristyrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1957/58 samt statskontorets yttrande häröver

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök hemställer, att anslaget till *undersökningar inom sötvattenslaboratoriet* skall upptagas med oförändrat belopp. Vidare förordar styrelsen, att en befattning såsom fiskeriasistent i reglerad befordringsgång skall inrättas fr. o. m. budgetåret 1957/58. Assistenten, som bör vara biolog med filosofie magister- eller filosofie kandidatexamen, avses skola ha till uppgift att syssla med utredningar i vattenregleringsmål, innefattande samarbete med såväl övriga biologer som fiskmästarna. Styrelsen tillstyrker därjämte, att tre fiskmästare samt ett laboratoriebiträde i extra anställningsform skall överföras å extra ordinarie stat.

Vid behandlingen av förevarande anslag inom fiskeristyrelsen har från styrelsens beslut skiljaktiga meningar anförts.

Beträffande anslaget *Fiskerierintendenten m. m.: Avlöningar* hemställer

fiskeristyrelsen om en höjning med 4 000 kronor till 218 000 kronor. Förslaget innebär, att ordinarieposten och icke-ordinarieposten med hänsyn till beräknade löneklassförändringar skall höjas med 1 500 respektive 2 300 kronor. Vidare föreslås, att posten rörligt tillägg skall höjas med 2 300 kronor till 63 000 kronor. Å andra sidan hemställs, att posten Särskilda uppborädsmedel, Bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel skall ökas med 2 100 kronor till 50 000 kronor. Fiskeristyrelsen erinrar därjämte om sin framställning den 12 juni 1956 om förstärkning av den lokala fiskeridministrationen.

Anslaget *Fiskeriintender m. m.: Omkostnader* föreslår fiskeristyrelsen skola höjas med 4 700 kronor till 34 700 kronor. Höjningen hänför sig till en begärd uppräknings av anslagsposten till reseersättningar med 6 000 kronor, varifrån skall avgå en därtill anslutande uppräknings av posten till Särskilda uppborädsmedel av 1 300 kronor.

Statskontoret anför i remissutlåtande, att beräkningen av medelsbehovet under anslagen Fiskeriintender m. m. icke givit ämbetsverket anledning till annan erinran än att posten till reseersättningar med hänsyn till senaste belastningssiffra synes kunna uppföras med oförändrat belopp.

V. Föredragande statsrådet

Föredragande statsrådet har anförut följande.

»Den nu pågående och den för framtiden väntade utbyggnaden av våra vattendrag för tillgodoseende av landets kraftförsörjning medför på flera områden behov av en förstärkning av de statliga organen. Med anledning härav erfordras sålunda bl. a. en viss utökning av arbetskraften vid vattendomstolarna. En dylik utvidgning medför i sin tur en ökad belastning på de institutioner, som har att såsom särskilda sakkunniga biträda vattendomstolarna. Till dessa sakkunnigorgan hör bl. a. fiskeristyrelsens sötvattenslaboratorium och de i statens lokala fiskeridministration ingående fiskeriintendenterna. Fiskeutredningar i vattenmål — fränsett föroreningsmål enligt 8 kap. vattenlagen — samt fiskeutredningar såsom förberedelse till sådana mål utföres nämligen regelmässigt av antingen sötvattenslaboratoriet eller intendenterna. Inom laboratoriet har, såsom närmare framgår av den föregående redogörelsen, för fullgörande av dylika utredningar avdelats viss personal. Kostnaderna för utredningarna bestrides helt av ersättningar, som erlägges av uppdragsgivarna och tages till uppborä på ett för ändamålet upptaget reservationsanslag, å vilket av statsmedel årligen anvisas endast ett formellt belopp av 100 kronor.

Huvudprincipen för fördelningen av ifrågavarande sakkunniguppdrag mellan fiskeriintendenterna å ena och sötvattenslaboratoriet å andra sidan kan f. n. sägas vara, att laboratoriet får hand om utredningar rörande det enskilda fiskeintresset i de stora sjöregleringsmålen och intendenterna utredningar i övriga mål om byggande i vatten. Principen har dock icke undantagslöst följts. Fiskeriintendenterna handhar sålunda i viss omfattning

även utredningar rörande det enskilda fiskeintresset, samtidigt som en icke obetydlig del av laboratoriets uppdrag avser utredningar rörande det allmänna fiskeintresset.

De sålunda föreliggande och väntade anspråken på de fiskesakkunniga organen i vattenmål har föranlett tillkallande av en särskild utredningsman med uppdrag att undersöka i vad mån dessa organ behöver förstärkas. Utredningsmannens nu framlagda förslag utgår, såsom angivits i det föregående, bl. a. från en av lagmannen Nils Viklund såsom särskild tillkallad sakkunnig avgiven promemoria med förslag till förstärkning av vissa vattendomstolar m. m. Då utredningsmannen funnit övervägande skäl tala för att såväl fiskeriintendenterna som sötvattenslaboratoriet skall bibehållas vid i huvudsak samma befattning som nu med vattenmålen, utmynnar hans förslag i förordande av vissa förut närmare redovisade förstärkningar av såväl intendentorganisationen som laboratoriet.

Vid min bedömning av den erforderliga förstärkningen av de fiskesakkunniga organen i vattenmål har jag bl. a. haft att beakta, att dessa organs arbetsbörda redan nu är så stor, att den icke torde kunna ökas inom ramen för nuvarande personalresurser. Härtill kommer att ökade anspråk ställas på dessa organ till följd av den utökning av vattendomstolarnas personal, som — enligt vad jag inhämtat — chefen för justitiedepartementet har för avsikt att föreslå i anledning av Viklunds utredning. Med hänsyn till att detta förslag icke sträcker sig så långt, som Viklund förordat, torde jämväl få övervägas en viss reduktion av den utav utredningsmannen föreslagna förstärkningen av de fiskesakkunniga organen i vattenmål. Jag har vidare ansett det lämpligt, att man i nuvarande läge söker tills vidare pröva sig fram. Härvid har det naturligtvis framstått som önskvärt att göra en begränsad förstärkning så effektiv som möjligt.

Med beaktande av bl. a. nu anförda synpunkter bör enligt min mening förstärkningen av ifrågavarande organ tills vidare endast avse sötvattenslaboratoriet. Någon förstärkning av fiskeriintendentsorganisationen anser jag mig sålunda icke nu kunna förorda. Jag har därvid bl. a. utgått från att man bör söka att såvitt möjligt till laboratoriet föra alla fiskeutredningar rörande det enskilda fiskeintresset. I den mån så befinnes nödvändigt med hänsyn till utredningsarbetets rationella bedrivande, bör dock dylika utredningar även i fortsättningen kunna anförtros fiskeriintendenterna. Vad angår utredningar enligt 11 kap. 36 § vattenlagen, d. v. s. sådana, som berör det allmänna fiskeintresset, synes dessa i princip endast böra hänskjutas till fiskeriintendenterna.

Vad därefter beträffar frågan om erforderliga förstärkningsåtgärder inom sötvattenslaboratoriet kan jag i stort sett ansluta mig till utredningsmannens förslag. I vissa hänseenden har jag emellertid, såsom framgår av det följande, avvikande mening. I enlighet med nämnda förslag bör sålunda laboratoriet omorganiseras för att möjliggöra en effektivisering av dess arbete. Detta innebär, att inom laboratoriet bör under en gemensam föreståndare upprättas en forskningsavdelning, ett sekretariat samt en utrednings-

avdelning för vattenmål. Inom utredningsavdelningen bör av laboratoriet företagas en uppdelning av arbetet på regional basis, varigenom de i bl. a. vissa remissyttranden framförda önskemålen om starkare lokal anknytning av verksamheten torde kunna till viss del tillgodoses. Det torde i övrigt böra ankomma på fiskeristyrelsen att söka effektivisera arbetet inom laboratoriet och ge det en så praktisk inriktning som möjligt.

Utredningsmannens ståndpunkt beträffande personalförstärkningens storlek och fördelning på avdelningar samt i fråga om extraordinariesättningen har jag funnit mig kunna godtaga. Jag har ej heller något att erinra mot den föreslagna indragningen av en tjänst såsom biologisk assistent i reglerad befordringsgång. Vad däremot angår personalens löneställning i övrigt — lönegradsplaceringar samt ifrågasatta lönegradsuppflyttningar — anser jag mig endast delvis kunna biträda utredningsmannens förslag. I fråga om de tre nya tjänsterna som fiskeriinspektör — i förslaget upptagna i lönegrad 29 — kan jag sålunda icke förorda högre placering än i lönegrad 27. Jag är vidare ej beredd att tillstyrka den av utredningsmannen föreslagna höjningen av tjänsterna såsom fiskmästare och förste fiskmästare från lönegrad 17 respektive 19 till lönegrad 19 respektive 21. I enlighet härmed kan jag ej heller förorda högre placering av den nya tjänsten som fiskmästare än i lönegrad 17.

I detta sammanhang torde böra nämnas, att — enligt vad jag inhämtat — chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor i 1957 års statsverksproposition har för avsikt att föreslå utbyte av den å fiskeristyrelsens personalförteckning upptagna, vid söt-vattenslaboratoriet placerade tjänsten som byråsekreterare i lönegrad Ca 25 mot en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ca 27. Härav föranledd ändring i fiskeristyrelsens personalförteckning torde böra anmälas under styrelsens avlöningsanslag i 1957 års statsverksproposition. Kostnaderna för den föreslagna tjänsten bör liksom för den nuvarande tjänsten bestridas av medel, som uppbäres såsom ersättning för av laboratoriet verkställda undersökningar.

Vid bifall till vad jag föreslagit i det föregående, bör personalen vid söt-vattenslaboratoriets forskningsavdelning utgöras av en laborator i lönegrad Ca 33, tillika föreståndare för laboratoriet, en laborator i lönegrad Ca 31, två laboratorer i lönegrad Ce 31, en förste fiskmästare i lönegrad Ca 19, tre laboratoriebiträden i lönegrad Ce 11, två laboratoriebiträden i lönegrad Cg 11 samt två laboratoriebiträden i reglerad befordringsgång. Personalen vid laboratoriets utredningsavdelning bör bestå av en laborator i lönegrad Ce 32, en fiskeriinspektör i lönegrad Ce 29, tre fiskeriinspektörer i lönegrad Ce 27, en förste fiskmästare i lönegrad Ce 19 samt åtta fiskmästare i lönegrad Ce 17. Till personalen vid sekretariatet slutligen bör föras en förste byråsekreterare i lönegrad Ca 27, en kansliskrivare i lönegrad Cg 15, två kanslibiträden i lönegrad Ce 11, ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång, en expeditionsvakt i lönegrad Ca 11 samt en biträdande vaktmästare i lönegrad Cg 10.

Utöver vad nu föreslagits, bör laboratoriet ha möjlighet att anställa till-

fällig personal för att kunna genomföra erforderliga fiskeutredningar i vattenmål. För att elastiskt kunna tillgodose laboratoriets behov av dylik arbetskraft bör enligt min mening Kungl. Maj:t äga vidtaga ändringar under löpande budgetår i den för ifrågavarande undersökningar upprättade stat, vilken jag i det följande föreslår skola liksom hittills fastställas av Kungl. Maj:t.

Lönekostnaden för den av mig förordade förstärkningen av sötvattenslaboratoriets personal, efter avdrag av kostnaden för den till indragning föreslagna tjänsten, kan beräknas till i runt tal 84 000 kronor. Härtill kommer av personalförstärkningen föranledd ökning av resekostnaderna, de allmänna driftsomkostnaderna samt pensioneringskostnaderna. Denna ökning kan — under förutsättning att envar av nämnda kostnader antages utgöra 25 procent av nettolöneökningen — beräknas till omkring 63 000 kronor. Den totala kostnadsökningen skulle sålunda bli omkring 147 000 kronor.

Beträffande finansieringen av förstärkningsåtgärderna anser jag mig böra förorda, att kostnaderna för sötvattenslaboratoriets undersökningsverksamhet i samband med vattenmål i samma ordning som hittills skall bestridas med avgifter, som för varje budgetår påföres intressenterna i de mål, varmed laboratoriet har befattning. Såsom utredningsmannen påpekat, utgör metoden en förenkling av det förfarande, som 11 kap. 97 § vattenlagen närmast synes anvisa. Såvitt jag kunnat finna, saknas fog för den invändning, som stundom anförts mot metoden, nämligen att den skulle innebära, att laboratoriet därigenom skulle stå i viss ekonomisk beroendeställning till sökandepart i vattenmål. Enligt mitt förmenande bör — såsom kammarkollegiet föreslagit — när fiskeutredning avses skola utföras inom laboratoriet, sakkunniguppdraget ges åt laboratoriet som sådant och icke till föreståndaren för eller tjänsteman vid laboratoriet. Härigenom bör ytterligare kunna markeras utredningsresultatets karaktär av tjänsteutlåtande.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit beträffande finansieringen av ifrågavarande undersökningar, bör liksom hittills å reservationsanslaget Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet anvisas endast ett formellt belopp av 100 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera fastställa stat för anslagets användning.

Å den för förevarande undersökningar avsedda särskilda personalförteckningen bör uppföras tre fiskeriinspektörer i lönegrad Ce 27.

Utredningsmannen har i sin promemoria föreslagit, att kostnaderna för fiskeriintendenternas verksamhet i samband med vissa vattenmål — liksom kostnaderna för sötvattenslaboratoriets ifrågavarande verksamhet — skall ersättas av vederbörande företagare. På grund av svårigheten att för intendenterna begagna samma schablonmässiga uppbördssystem som för laboratoriet har utredningsmannen föreslagit, att ersättningarna för intendenternas undersökningar i stället skall uttagas i de olika målen enligt en särskild taxa. Vad utredningsmannen sålunda förordat, kan jag biträda.

Statsverket bör alltså av vederbörande företagare uppbära ersättning enligt en officiell taxa för uppdrag, som av fiskeriintendent verkställas i ansökningsmål angående vattenreglering och annat byggande i vatten, då uppdraget föranleder undersökning på platsen, ävensom för undersökningar enligt 5 § kungörelsen den 24 april 1953 (nr 177) angående förberedelse av vissa företag enligt vattenlagen samt 14 kap. 5 § 2 mom. vattenlagen. Enligt taxan bör utgå dels timersättning, dels särskild ersättning för rese- och traktamentskostnader ävensom för särskilda utlägg i anledning av uppdrag. I timersättningen bör ingå, förutom lönekostnader — i form av visst procentuellt tillägg — administrations-, expens- och pensioneringskostnader. Med särskilda utlägg bör avses utgifter, som otvetydigt faller utanför ramen av de för intendenternas verksamhet naturliga kontors- och materialkostnaderna. I fråga om större uppdrag bör möjlighet finnas att i stället för timersättning debitera ett belopp, som motsvarar den verkliga lönekostnaden, ökad med visst procenttal för administrations-, expens- och pensioneringskostnader.

Uppbörderna av ersättningarna bör i enlighet med utredningsmannens förslag handhas av fiskeristyrelsen. Den av styrelsen i anledning härav föreslagna ökningen av styrelsens kamerala personal är jag icke beredd att förorda.

Inflytande ersättningar för av fiskeriintendent verkställda uppdrag bör såsom särskilda uppbördsmedel redovisas som en särskild post, betitlad Ersättningar för undersökningar, under vartdera av fiskeriintendenternas avlönings- och omkostnadsanslag. Under avlöningsanslaget bör av praktiska skäl upptagas ersättning för, förutom avlönings- och pensioneringskostnader, även administrations- och expenskostnader samt under omkostnadsanslaget ersättning för rese- och traktamentskostnader samt för särskilda utlägg i anledning av uppdragen.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att — därest riksdagen icke har något att erinra häremot — i enlighet med de föreslagna grunderna utfärda närmare bestämmelser angående den sålunda förordade taxan och framdeles vidtaga erforderliga ändringar i denna.

I avvaktan på närmare erfarenheter torde såsom ersättningar för undersökningar under rubriken Särskilda uppbördsmedel på fiskeriintendenternas avlönings- respektive omkostnadsanslag för budgetåret 1957/58 böra upptagas ett formellt belopp av 100 kronor.

Vad härefter angår avlöningsanslaget till fiskeriintendenter m. m. i övrigt synes fiskeristyrelsens beräkning härav böra godtagas. Ordinarietposten, icke-ordinarietposten samt posten till rörligt tillägg torde sålunda böra höjas med respektive 1 500, 2 300 och 2 300 kronor eller tillhoppa med 6 100 kronor. Samtidigt bör de under särskilda uppbördsmedel upptagna bidragen av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel uppräknas med 2 100 kronor. Härtill kommer under särskilda uppbördsmedel det förut förordade formella beloppet å 100 kronor avseende ersättningar för undersökningar. Vi-

dare torde för arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, böra beräknas ett ytterligare belopp av 1 200 kronor. Anslaget bör sålunda upptagas med ett ($6\ 100 - 2\ 100 - 100 + 1\ 200 =$) 5 100 kronor högre belopp än för innevarande budgetår eller med 219 100 kronor. Avlöningsstaten för fiskeriintendenten m. m. skulle alltså få följande utseende.

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> . . .	149 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	7 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	60 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	53 000
	Summa kronor 269 200

Särskilda uppbördsmedel

Bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel	50 000
Ersättningar för undersökningar	100
	Nettoutgift kronor 219 100

Vad beträffar omkostnadsanslaget till fiskeriintendenten m. m. bör med hänsyn till de höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktementen och bilersättning posten till reseersättningar höjas med 2 300 kronor. Å andra sidan synes posten till sjukvård m. m. med hänsyn till belastningen böra nedräknas med 500 kronor. Under särskilda uppbördsmedel torde i enlighet med fiskeristyrelsens förslag bidragen av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel böra uppräknas med 1 300 kronor. Vidare torde det förut förordade formella beloppet å 100 kronor, avseende ersättningar för undersökningar, böra upptagas under särskilda uppbördsmedel. Omkostnadsanslaget skulle sålunda behöva höjas med ($2\ 300 - 500 - 1\ 300 - 100 =$) 400 kronor till 30 400 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera fastställa stat för anslaget.

Vid bifall till vad jag nu förordat, bör för budgetåret 1957/58 för undersökningar inom sötvattenslaboratoriet upptagas ett reservationsanslag av 100 kronor. För avlöningar och omkostnader för fiskeriintendenten m. m. bör beräknas förslagsanslag å 219 100 respektive 30 400 kronor. Frågan om anvisande av dessa anslag torde få upptagas i 1957 års statsverksproposition vid anmälan av nionde huvudtiteln.»

VI. Utskottet

I förevarande proposition föreslås i anslutning till bl. a. en utbyggnad av vissa vattendomstolar en förstärkning av de fiskesakkunniga organen i vattenmål. Till grund för propositionen ligger en särskild utredning i ämnet, vilken verkställts med utgångspunkt bl. a. från en avgiven sakkunnigpromemoria med förslag till upprustning av Norrbygdens, Mellanbygdens och

Österbygdens vattendomstolar m. m. Den i propositionen avsedda förstärkningen skall ske genom en omorganisation och utbyggnad av fiskeristyrelsens sötvattenslaboratorium och innebär i huvudsak, att laboratoriets fiske-sakkunniga personal skall inordnas i en forskningsavdelning samt en avdelning för utredningar och upprättande av utlåtanden i de särskilda målen, vartill kommer ett sekretariat. Förslaget till utbyggnad innefattar, att laboratoriet fr. o. m. den 1 juli 1957 skall tillföras sju nya tjänster, nämligen tre fiskeriinspektörer i lönegrad Ce 27, en fiskmästare i lönegrad Ce 17, två laboratoriebiträden i lönegrad Cg 11 och ett laboratoriebiträde i reglerad befordringsgång, varjämte vissa tjänster skall extra-ordinariesättas. Laboratoriets behov av tillfällig personal förutsättes skola tillgodoses genom anpassning efter hand av den utav Kungl. Maj:t för laboratoriets arbete med vattenmålen fastställda staten. Slutligen föreslås en tjänst som biologisk assistent i reglerad befordringsgång skola indragas.

Såsom framgår av redogörelsen i propositionen har föredragande statsrådet icke ansett sig kunna förorda den förstärkning av fiskeriintendentsorganisationen, som föreslagits i ovannämnda utredning. Därvid har föredragande statsrådet framhållit, att justitiedepartementets förslag om utbyggnad av vattendomstolorna icke kommer att sträcka sig så långt, som avsetts i förenämnda promemoria, samt att han funnit det lämpligt att i nuvarande läge tills vidare söka pröva sig fram. I motionerna I: 237 och II: 271, I: 238 och II: 284 samt II: 276 har emellertid framställts olika yrkanden om en utvidgning av fiskeriintendentsorganisationen med nya tjänster.

Med anledning härav får utskottet till en början erinra om att statsutskottet vid behandling av Kungl. Maj:ts framställningar under andra huvudtiteln biträtt vad Kungl. Maj:t under punkt 23 föreslagit beträffande vattendomstolornas upprustning (SU 1957: 2). Riksdagen har icke haft något att erinra häremot (r.skr. 2). Vidare vill jordbruksutskottet fästa uppmärksamheten på att Kungl. Maj:t genom beslut den 22 mars 1957 medgivit, att för handläggning av frågor rörande enskild fiskerätt i mål anhängiggjorda vid Norrbygdens och Mellanbygdens vattendomstolar må vid sötvattenslaboratoriet under tiden 1 april—30 juni 1957 finnas anställda ytterligare två fiskeriinspektörer i lönegrad Cg 27, två fiskmästare i lönegrad Cg 17 samt två extra kontorsbiträden. I beslutet har tillika föreskrivits, att av nämnda personal en fiskeriinspektör, en fiskmästare och ett kontorsbiträde skall vara stationerade i Luleå respektive Härnösand. Slutligen har Kungl. Maj:t medgivit, att den i staten för anslaget till undersökningar inom sötvattenslaboratoriet för budgetåret 1956/57 upptagna delposten till tillfällig arbetskraft ävensom vederbörliga omkostnadsposter må till bestridande av utgifterna för ifrågavarande personal överskridas i den utsträckning, som motsvaras av inflytande ersättningar för av personalen utförda uppdrag. Beträffande frågan om förstärkning av sötvattenslaboratoriets personal för ifrågavarande ändamål för tiden efter den 30 juni 1957 har Kungl. Maj:t förklarat sig vilja meddela beslut i samband med prövningen av staförsla-

get för budgetåret 1957/58. Genom ifrågavarande beslut den 22 mars 1957 torde motionernas syfte vara i huvudsak tillgodosett.

Vid angivna förhållanden biträder utskottet ovannämnda förslag i förevarande proposition. Utskottet har icke heller något att erinra mot vad i propositionen föreslagits beträffande finansieringen av förstärkningsåtgärderna samt av kostnaderna för fiskeriintendenternas verksamhet i samband med vissa vattenmål. I enlighet härmed bör anslaget till undersökningar inom sötvattenslaboratoriet för nästa budgetår upptagas med ett formellt belopp av 100 kronor. Vidare bör beträffande fiskeriintendenterna under rubrikerna Särskilda uppbördsmedel uppföras likaledes formella belopp av 100 kronor, avseende ersättningar för undersökningar. Utskottet ansluter sig även till Kungl. Maj:ts beräkning i övrigt av fiskeriintendenternas avlönings- och omkostnadsanslag. Anslagen bör sålunda för budgetåret 1957/58 anvisas med 219 100 respektive 30 400 kronor.

Övriga i det föregående icke särskilt berörda förslag och uttalanden i ämnet föranleder icke någon invändning från utskottets sida.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts framställning ävensom med avslag å motionerna I: 237 och II: 271, I: 238 och II: 284 samt II: 276,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet, som angivits i det föregående

b) till *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet* å riksstaten för budgetåret 1957/58 under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor

c) fastställa följande avlöningsstat för fiskeriintendenter m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	149 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	7 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	60 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	53 000
	Summa kronor 269 200

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l

Bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel	50 000
Ersättningar för undersökningar	100
	Nettoutgift kronor 219 100

d) till *Fiskeriintendenten m. m.*: *Avlöningar* å riksstaten för budgetåret 1957/58 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 219 100 kronor

e) till *Fiskeriintendenten m. m.*: *Omkostnader* å riksstaten för budgetåret 1957/58 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 30 400 kronor

f) godkänna de förslag i övrigt, som framlagts i propositionen.

Stockholm den 11 april 1957

På jordbruksutskottets vägnar:

ANDERS PETTERSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Anderberg*, Lage Svedberg, Nord, Jon Jonsson, Sigfrid Larsson, Mossberger, Gunnar Berg*, Franzén, Uno Olofsson och Yngve Nilsson;

från andra kammaren: herrar Pettersson i Dahl, Antby, Jacobson* i Vilhelmina, Lindström*, Arweson, Jönsson* i Gärds Köpinge, Eliasson i Moholm, Franzén i Motala, Johansson i Öckerö och Hedin.

* Ej närvarande vid justeringen